

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 143/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namieta porušenie jej základných práv podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 120/2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2006 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 120/2004.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 11. mája 2004 návrh na vykonanie exekúcie. Okresný súd uznesením č. k. 24 Er 120/04-11 z 30. augusta 2004, vydaným vyšším súdnym úradníkom (doručeným sťažovateľke 16. septembra 2004) zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, proti ktorému podala 24. marca 2004 sťažovateľka odvolanie. Dňa 14. decembra 2005 sťažovateľka podala i sťažnosť na prieťahy v konaní. Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi na sťažnosť skonštatovala, že zákonná sudkyňa rozhodla 25. januára 2006 o odvolaní sťažovateľky proti citovanému uzneseniu z 30. augusta 2004 tak, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie opäť zamietla. Sťažnosť sťažovateľky, pokiaľ ide o prieťahy v konaní, uznala ako čiastočne dôvodnú.

S poukazom na uvedené sťažovateľka v závere sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 120/2004 porušil jej základné právo na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zároveň sa domáha priznania finančného zadostučinenia v sume 15 000 Sk a úhrady trov konania.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) si ústavný súd vyžiadal súvisiaci spis okresného súdu, ktorý mu bol doručený 19. apríla 2006 a z ktorého ústavný súd zistil takýto stav konania:

- 25. mája 2004 bola okresnému súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie,
- okresný súd (vyšší súdny úradník) žiadosť súdneho exekútora uznesením č. k. 24 Er 120/04-11 z 30. augusta 2004 zamietol,
- 24. septembra 2004 sa sťažovateľka odvolala proti tomuto uzneseniu,
- okresný súd 22. októbra 2004 vyzval povinného na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky v lehote 15 dní od doručenia,
- okresný súd uznesením č. k. 24 Er 120/04-20 z 25. januára 2006 žiadosť o udelenie poverenia opäť zamietol,
- 17. februára 2006 sa sťažovateľka odvolala aj proti tomuto uzneseniu,
- okresný súd 24. marca 2006 predložil spis Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 206/03) je jedným z dôvodov odmietnutia návrhu jeho zjavná neopodstatnenosť, ktorú v konaní o sťažnosti možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi postupom orgánu štátu a namietaným porušením základných práv. O zjavnej neopodstatnenosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo

vôbec dôjsť k porušeniu označeného základného práva, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti, alebo z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na konanie (napr. IV. ÚS 188/03, IV. ÚS 213/03).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy)

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (III. ÚS 283/03, IV. ÚS 290/04).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta i porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodňuje tým, že ak súd „*vo veci bez existujúcej procesnej prekážky nekoná, porušuje sťažovateľovo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a súčasne aj právo na súdnu ochranu*“. Podľa sťažovateľky „*Právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ďalej precizuje a rozvíja právo na súdnu ochranu a tvorí jeden z jeho viacerých ústavných princípov*“. Sťažovateľka ďalej uviedla, že „*Nerozhodnutím v zákonnej lehote bez primeraného dôvodu je odmietnutím poskytnutia spravodlivosti zo strany súdu, a teda porušením čl. 46 ods. 1 Ústavy (...)*“.

Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľka namieta v konaní pred ústavným súdom porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na základe toho, že okresný súd konal podľa nej v napadnutom konaní so zbytočnými prietahmi. Sťažovateľka teda vidí

porušenie uvedeného základného práva v neprimeranej dĺžke konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 24 Er 120/2004 aj v tom, že rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bolo vydané po lehote ustanovenej zákonom.

V systematike ústavy aj dohovoru sú však celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedným z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04)].

K naplneniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa právnická osoba alebo fyzická osoba domáhala svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovia čl. 46 ústavy vykonávajú. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy okrem iného preto, že nebola dodržaná lehota ustanovená zákonom č. 32/2002 Z. z. [teda novelou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov] na rozhodnutie o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dodržanie zákonom ustanovených lehôt všeobecným súdom však nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ale čl. 48 ods. 2 ústavy, a k tomuto ústavný súd už zaujal stanovisko (I. ÚS 70/02), keď uviedol, že pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý

v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho - ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti skúmal, či namietaný postup okresného súdu je v príčinnej súvislosti so základným právom na súdnu ochranu, a dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu tomu tak nie je.

Zo sťažnosti, ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd neodmietol v právnej veci sťažovateľky konať, konanie nezastavil a ani iným procesným úkonom nedal najavo, že nemieni vo veci sťažovateľky meritórne rozhodnúť, a sťažovateľka nepreukázala, že by jeho postup mohol viesť k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a možným porušením uvedených práv.

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka namietané porušenie označeného základného práva odôvodnila poukázaním na zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s namietanými zbytočnými prietahmi v označenom konaní považoval za zjavne neopodstatnenú a odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru)

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 120/2004. Uviedla, že okresný súd zamietol vydanie poverenia pre súdneho exekútora až po 4 mesiacoch po podaní návrhu na vykonanie exekúcie a po podaní odvolania vo veci rozhodol až po 16 mesiacoch.

Ústavný súd zo sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľka podala 14. decembra 2005 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú jej okresný súd odpovedal podaním sp. zn. Spr 2582/05 z 22. februára 2006 doručeným sťažovateľke 1. marca 2006. V tomto podaní okresný súd tiež uviedol:

„Vo veci rozhodla sudkyňa uznesením dňa 25. 1. 2006 tak, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietla. Uznesenie sa doručuje účastníkom konania.

Vašu sťažnosť považujem za čiastočne dôvodnú (...).“

Na základe týchto zistení ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka pred tým, než sa obrátila na ústavný súd, podala sťažnosť na prietahy v konaní, čím využila právny prostriedok nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Sťažnosť bola doručená predsedovi okresného súdu 14. decembra 2005 a podpredsedníčka okresného súdu túto vybavila oznámením z 22. februára 2006 doručeným sťažovateľke 1. marca 2006 (ako to vyplýva z prílohy k sťažnosti). Sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní pred okresným súdom z 2. marca 2006 bola ústavnému súdu doručená 6. marca 2006.

Ústavný súd konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa citovaných ustanovení zákona o štátnej správe súdov, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mala

sťažovateľka k dispozícii, a úspešne ho aj využila ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Po upozornení predsedu okresného súdu na prieťahy možno z ďalšieho postupu okresného súdu vyvodit', že predseda okresného súdu na sťažnosť sťažovateľky adekvátne reagoval a prijal v primeranej lehote potrebné opatrenia vo veci, keď zákonná sudkyňa 25. januára 2006 rozhodla o odvolaní sťažovateľky a vec bola 24. marca 2006 predložená krajskému súdu na rozhodnutie o jej odvolaní, čím sa konanie urýchlilo a zabezpečil sa jeho ďalší plynulý priebeh. V dôsledku toho došlo aj k odstráneniu nepriaznivého stavu zapríčineného dovtedajšou nečinnosťou okresného súdu, čo podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach prípadu znamená, že sťažnosť aj z toho dôvodu nie je opodstatnená.

K namietanému porušeniu základného práva na podnikanie (čl. 35 ods. 1 ústavy)

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy má každý právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Predmetom sťažnosti je okrem iného namietané porušenie základného práva sťažovateľky na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, a to „*Bez dôvodne pomalým konaním zo strany súdu*“, v dôsledku čoho sa nachádza „*v stave právnej neistoty, ktorá ho obmedzuje v rozvoji jeho podnikateľskej činnosti, s ktorým je priamo spojená aj otázka nadobudnutia a udržania si materiálnej a osobnej zložky podnikania, a teda de facto je existujúci právny stav v rozpore s ústavným právom podnikat'*“.

Na základe posúdenia obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že neexistuje príčinná súvislosť medzi postupom (resp. nečinnosťou) okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 120/2004 a sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd už vyslovil, že „Právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy je zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Súčasťou takto

poskytnutej záruky nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojom podnikaní. Neúspech alebo strata podnikateľa vo svojej hospodárskej činnosti predstavuje podnikateľské riziko, ktoré musí znášať sám podnikateľ. Toto konštatovanie má oporu v ustanoveniach zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktoré podnikateľa definujú jednak v rovine samotnej realizácie podnikateľskej činnosti, ako aj v rovine, ktorá je daná zodpovednosťou podnikateľa a v širšom zmysle znášaním hospodárskeho rizika za komplexnú podnikateľskú činnosť“ (m. m. IV. ÚS 66/03, IV. ÚS 76/03, IV. ÚS 177/04).

Nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 120/2004 vidí ústavný súd aj v tom, že týmto postupom nebola priamo dotknutá podstata práva sťažovateľky podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Je pravdou, že súčasťou úspechu alebo prosperity podnikateľa je aj, ako uvádza sťažovateľka, nadobudnutie a udržanie si osobnej a materiálnej zložky podnikania. Vymožiteľnosť pohľadávky, resp. právo na ochranu práv sťažovateľky v procese vymáhania pohľadávky vzniknutej pri podnikateľskej činnosti však nespadá pod ochranu podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne II. ÚS 67/06).

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre jej neopodstatnenosť.

Keďže táto sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2006